

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De efficacia aquae benedictae

Johannes <de Turrecremata>

[Augsburg], um 1476

Secundus articulus. De virtute

[urn:nbn:de:bsz:31-305451](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-305451)

3a dnd

4ta dnd

5ta dnd

6ta dnd

vt dicit magister in .g. di. 6. Tercia assignat differētia sacramē
 talium a sacramētis ex pte effectū .q. vt dicit s. iud. 9. tbo. m. 3. di.
 6. Sacramēta noue legis hnt effectū in oferedo grām q̄ p̄fede
 morbo subuenit contra quē effectū sacramētū ordinat. Sed sa
 cramentalia hnt effectū in remouēdo contrarias dispositōes vel im
 pedimēta gratie: hec ille. Ecce clara orā. **O**n̄ idēz doctor de bñdi
 cta aqua ad nostrz p̄positū ita loquit̄ in .g. di. 2. Aqua bñdida
 nō directe ordinat ad remediūz p̄standū s̄ ad remouēdū phis
 bens. **O**n̄ datur contra demonū nequicias ⁊ venialia ⁊ omne qd̄
 sacramētoz effectū impeditē p̄dēt. ⁊ p̄pter hoc nō est sacramētuz
 qz remouēs phibens est agēs p̄ accidēto: s̄ est sacramētale quasi
 quedā dispositio ad sacramēta: hec ille. **Q**uarta differētia p̄t
 assignari s̄m supius dicta in .vi. c. ex pte modi opatōis siue effi
 cientie. qz sacramēta noue legis ex ope opato suos opant effectū
 Sacramēta vero s̄m oppinōnē cōmuniōrez ex ope operante.
Et ita patet clauissime differētia sacramētalium a sacramētis si
 ue sacramētoz a sacramētalibus. Quibus applicatis ad nostrū
 p̄positū euidenter colligit̄ qd̄ aqua bñdida sit sacramētale ⁊ non
 sacramētū q̄ erat in hoc vlti. c. declarandū. Et ab aliquo docto
 re vocat̄ sacramētū: sicut a **D**ugone de sancto vid. li. de sacra
 mentis qui loquēdo de aqua bñdida ita dicit. **H**ec est aut̄ sanctifi
 catio hui⁹ sacramēti q̄ aqua penitentiaz significat. **I**bi sacramē
 tum capit largissime p̄ eo q̄ est signum qualitercūqz sacre ⁊ non
 p̄prie sacramētū put ad p̄ns opusculi de aqua bñdida sinez con
 stituo: cū spe diuini auxiliij dirigēdus ē sermo ad materiā questū.

Secundus articulus. De virtute.
Postq̄ visus est de virtute aq̄ bñdide q̄ p̄ ypothesim p̄le
 matis dabat̄ intelligi. **N**ūc ad materiā q̄stū nrā p̄cedit
 consideratio. **C**um aut̄ q̄rit̄ an aq̄ bñdida sit maioris virtu
 tis q̄ elemētale sacramētū altius spēs ip̄as sensibiles s̄m se di
 stincte doctores cōnumerāt extra rez otentā ⁊ signatā dicētes tua
 esse in sacramento eucaustie: scz illud qd̄ ē sacramētū tantū vicz
 spēs panis ⁊ vini ⁊ illud qd̄ ē sacramētū ⁊ res scz corp⁹ xp̄i ve
 ruz ⁊ illud qd̄ est res tantū vicz ip̄a v̄itas corp̄is mistici. **P**o
 no p̄mo vnaz talem p̄positōem tanq̄ fundamentū r̄sionis et ve
 ritatis q̄ est ista. **Q**uod species p̄dide sacramētales secunduz se
 hoc est circumscripto corp̄e xp̄i vero nullaz virtutē speciales nec
 efficacā causalitatis cui⁹cūqz effectū in aīa suscipiētis sacramētū

8
Cuius propositio dicitur ex multis doctorum auctoritatibus sententiarum et
rationibus colligitur. **P**rimo quod ex illo magistro sententiarum in quarto
di. viij. ca. vi. ita dicitur. **N**unc quod ibi sacramentum sit et quod res vi-
deatur sacramentum esse inuisibilis gratie visibilis forma. **F**orma igitur que
ibi videtur sacramentum id est signum sacre rei est. et quasi in medio caplo
concludit sic. **S**unt igitur hec tua dicenda. unum quod est sacramentum tantum.
alterum quod est sacramentum et res. tertium quod est res et non sacramentum. hec
ille. **E**cce quod dicit magister sententiarum: cuius etiam sententia quasi in eisdem
verbis est hugo de sancto. vi. li. de sacra. quod spiritus sunt tantum sacramentum
id est signum rei sacre: sed quod est signum tantum sacre rei secundum se aut in se nul-
lam habet virtutem. igitur videtur quod spiritus ille secundum se nullam spirituales habeat
efficaciam: christi vero corpore circumscripto. **I**tem idem ponit albertus ma-
gnus in tractatu de officio missae. ubi posita illa distinctione tuum exi-
stentium in hoc sacramento dicit: quod spiritus ille significat et non causat ali-
quid. **T**unc arguit sic. spiritus ille secundum se nihil causat igitur nullam habet
virtutem. consequenter est manifesta. quia alias frustra virtus illa esset col-
lata spiritibus. quia enim omnis potentia et omnis virtus activa dicitur ad aliquem
actum ordinari. frustra autem dicitur aliquid virtus vel potentia que non
reducatur ad aliquem actum. **I**tem idem albertus in quarto sen. di. viij. arguit
contra dictum magistrum sententiarum superpropositum: videlicet quod panis et vinum dicitur
sacramentum. ita dicens omne sacramentum efficit quod figurat. sed
illud quod est sacramentum tantum in eucharistia non efficit id quod figu-
rat. **I**gitur videtur quod id quod est signum vel sacramentum tantum ut in littera
dicitur non est sacramentum noue legis tantum ad minus ei. **E**t respondens idem
albertus ita cum dicebat in argumeto quod spiritus nihil efficit concedit
dicens. non oportet quod spiritus materialis sit effectiva sed significatiua.
Dec ille. **I**tem ad idem est sanctus thomas in quarto di. viij. ar. i. ita dicens.
Sicut ad spiritus aliorum sacramentorum se habet virtus que interius est que
significatio acquiritur ex quo sacramentum efficit secundum hugonem. ita in hoc
sacramento se habet ipsum corpus christi: quod per consecrationem sub speciebus
illis est. non sicut in alijs sacramentis materiale elementum non est causa
virtutis que in ipso est. nec aliquid spiritualis effectus in homine nisi quasi mediante
virtute secundum quod ex elemento et virtute unum efficitur: ita et in hoc sacramen-
to spiritus non sunt causa corporis christi: nec aliquid effectus in anima spiritualis
nec mediante corpore christi sit unum sacramentum hec ille. **I**tem idem san-
ctus thomas in tertia parte q. viij. ar. i. in solutione secundi argumeti eiusdem senten-
tie. et sub tali forma verborum sic loquens. sicut enim se habet virtus spiritus
ad aquam baptismi. ita se habet corpus christi ad spiritus panis et vini unum

e f f f f f
L. 2. Ph. 1. h. 1.

spēs panis et vini nō efficiūt aliqd / nisi v̄tute corporis xp̄i v̄tū
hec ille. Ex quo manifeste apparet ex horū doctōrū dictis q̄ ipse
spēs sacramētales xp̄i corpe circūscripte nullā penitē habēt v̄tus
tem siue efficaciam ad opandū quencūq̄ effectū spūales i anima
Ista etiam ē sentētia omnīū doctōrū theologorū q̄s v̄tūm dicēs
tūm i hac parte nihil p̄ se causare i ania. Et ratō ē significatū et v̄tē
ti scz corpis xp̄i v̄tū. Ad idē pōt sic argui. frusta ponit in sacra
mento v̄tus p̄ticularis: vbi p̄ncipalit̄ est fontana v̄tus a qua de
pendent p̄ncipalit̄ omēs p̄ticularēs v̄tutes sacramētales patet o
se: sed i hoc sacramēto est fōtana v̄tē p̄ma scz ihs xp̄s. igit̄ pre
ter ip̄m xp̄m contentū sub illis spēs nō est dicendū a aliq̄ v̄tē
p̄ticularis: illa enī esset sup̄flua. imo ponere talē v̄tutem i spēs
illis p̄ter ip̄am fontanā v̄tē p̄ncipalit̄ existentē est dicere xp̄m
sub speciebus illis cōtentū nō sufficere ad efficaciam sacramēti: qd̄ es
set neōū mixtū s̄ etiā p̄fidū. In alijs aut̄ sacramētis vbi nō ē hoc
mō p̄sens id qd̄ p̄ essentia ē fontana v̄tus sunt necessarie qd̄a p̄ti
cipate p̄ticularēs v̄tutes vt ratōz habeant salutaris medicine spi
ritualis. hoc etiam patet cultū xp̄iane religionis. vt enī tota spēs
homis et mētis deuotio referāt ad rē cōtentā scz dñm ihm xp̄m et
nō ad spēs ip̄as decuit vt p̄ter ip̄m corp̄ xp̄i v̄tū nulla alia v̄
tus creata spūalis esset i istis. Quo iā sufficienter p̄bato patz
p̄pleumatis solutio q̄ i aqua b̄ndicta mō q̄ sup̄dictū est sit aliq̄
efficacia ad effectus sup̄notatos. et q̄ i speciebus sacramētalibus
p̄m se cōsideratis circūscripto corpis xp̄i v̄tū. nulla sit v̄tē nul
la efficacia ad aliquē effectū causandū i ania. patz ex dictis. Ex
quo patz correlatio q̄ ex ope opato siue ex p̄te ip̄i sacramēti
nō est maior v̄tus huius sacramēti sacratissimi altaris siue efficacie
sub duabus speciebus q̄ sub vna specie. Cum enī radix totū effica
cie sacramēti nō sit maior / nō plenior / nō p̄fectior sub duabus spe
ciebus q̄ sub vna: patet q̄ eadem efficacia ex parte sacramēti ē
i communicantibus sub vna specie vel sub duabus. ex parte dico
sacramēti / quia ex parte cōmunicantiū pōt quicq̄ aliud cōtingere

Hec sunt reuerendissime pater et dñe que vester humilis capella
nus Johannes de turu cremata ad p̄pleuma p̄ magistrū petrum an
glicum p̄positum / vestre dñationi celestiter annotaui. que vestre
reuerendissime patnitatis lime et correctōi cū omī reuerētia p̄sento.